2026Z25452

(ingezonden 18 november 2026)

Vragen van het lid Van Duijvenvoorde (FVD) aan de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van Buitenlandse Zaken en van Justitie en Veiligheid over het strafrechtelijke onderzoek naar Michel Houellebecq en de vrijheid van meningsuiting van schrijvers

Bent u bekend met het bericht dat de Franse schrijver Michel Houellebecq op 10 november 2026 door een onderzoeksrechter in Nanterre formeel in verdenking is gesteld van medeplichtigheid aan het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld vanwege uitspraken in het tijdschrift *Front Populaire* uit november 2022? 1)

Beschikt u over nadere informatie over de uitspraken waarop deze verdenking betrekking heeft en de huidige stand van de procedure? Zo nee, bent u bereid hierover informatie in te winnen?

Onderschrijft u dat de vrijheid van meningsuiting ook bescherming biedt aan uitlatingen die als schokkend, verontrustend of kwetsend worden ervaren, en dat deze bescherming van wezenlijk belang is voor een vrij intellectueel debat?

Welke betekenis kent u toe aan de vrijheid van schrijvers om maatschappelijke spanningen te beschrijven, ongemakkelijke toekomstbeelden te schetsen en kritiek te leveren op religieuze, culturele en politieke ontwikkelingen?

Deelt u de opvatting dat het voorspellen van geweld op zichzelf iets anders is dan het aanzetten tot geweld, en dat dit onderscheid zorgvuldig moet worden meegewogen bij de strafrechtelijke beoordeling van uitlatingen?

Bent u bekend met het standpunt van Houellebecqs advocaten dat zijn uitlatingen geen aansporing tot geweld bevatten, maar een waarschuwing voor mogelijke maatschappelijke ontwikkelingen? Hoe betrekt u dit onderscheid bij uw beoordeling van de zorgen over deze zaak?

Bent u bekend met de verklaring van PEN Berlin van 12 november 2026, waarin de schrijversvereniging haar zorgen uitspreekt over het onderzoek naar Houellebecq en de mogelijke afschrikwekkende werking van strafrechtelijke procedures? 2)

Herinnert u zich dat minister Rosenthal in antwoord op Kamervragen over de arrestatie van Turkse schrijvers en uitgevers stelde dat de vrijheid van meningsuiting onder druk stond door het grote aantal rechtszaken tegen onder anderen schrijvers, en daarbij schreef: “Hierdoor is het risico op zelfcensuur in de media groter”? 3)

Onderschrijft het kabinet nog steeds het in die beantwoording gehanteerde uitgangspunt dat rechtszaken tegen schrijvers kunnen bijdragen aan zelfcensuur, ook voordat een rechter tot een veroordeling is gekomen?

Kan dit afschrikwekkende effect volgens u eveneens optreden bij strafrechtelijke procedures tegen schrijvers binnen lidstaten van de Europese Unie? Zo ja, hoe beoordeelt u dat risico in de zaak-Houellebecq?

Welke betekenis heeft het voor uw beoordeling van dat risico dat Houellebecq bijna vier jaar na publicatie van het interview formeel in verdenking is gesteld, terwijl nog onzeker is of de zaak tot een berechting zal leiden?

Welke concrete criteria hanteert het kabinet bij de beslissing om zich publiekelijk of langs diplomatieke weg uit te spreken over buitenlandse strafrechtelijke procedures tegen schrijvers?

Kunt u uiteenzetten hoe deze criteria worden toegepast op de zaak-Houellebecq en welke omstandigheden voor het kabinet aanleiding zouden vormen om hierover zorgen uit te spreken?

Hoe waarborgt u dat bij de toepassing van deze criteria dezelfde maatstaven gelden voor schrijvers met uiteenlopende politieke, religieuze en maatschappelijke opvattingen?

Welke betekenis heeft de onafhankelijkheid van de rechter voor de ruimte van het kabinet om zorgen te uiten over de gevolgen van een strafrechtelijke procedure voor de vrijheid van meningsuiting?

Hoe verhoudt eventuele terughoudendheid in de zaak-Houellebecq zich tot het eerdere kabinetsstandpunt, verwoord door minister Rosenthal, dat Nederland de Turkse regering zowel bilateraal als via de EU aansprak op het belang van persvrijheid en vrijheid van meningsuiting? 4)

Deelt u de opvatting dat het lidmaatschap van de Europese Unie aanleiding behoort te zijn om elkaar aan hoge standaarden voor de bescherming van de vrijheid van meningsuiting te houden? Hoe krijgt dit uitgangspunt gestalte in de betrekkingen met Frankrijk?

Bent u bereid bij uw Franse ambtgenoten aandacht te vragen voor het belang van de vrijheid van het intellectuele debat en het voorkomen van zelfcensuur onder schrijvers, mede naar aanleiding van de zorgen van PEN Berlin over deze zaak?

Bent u bereid in Europees verband aandacht te vragen voor de mogelijke afschrikwekkende werking van strafrechtelijke procedures tegen schrijvers en voor het belang van een zorgvuldige afbakening tussen het beschrijven of voorspellen van geweld en het aanzetten daartoe?

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden en daarbij concreet uiteenzetten welke stappen het kabinet naar aanleiding van de zaak-Houellebecq wel of niet zal ondernemen, met vermelding van de redenen daarvoor?

1) Le Figaro, 10 november 2026, L’écrivain Michel Houellebecq mis en examen après des propos sur les musulmans et le "grand remplacement", (www.lefigaro.fr/faits-divers/l-ecrivain-michel-houellebecq-mis-en-examen-apres-des-propos-sur-les-musulmans-et-le-grand-

remplacement-20261110).

2) PEN Berlin, 12 november 2026, On the Investigation into Michel Houellebecq: **Neither Criminal nor "Controversial",** (penberlin.de/en/press-release-pen-berlin-on-the-investigation-into-michel-houellebecq/).

3) Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2011-2012, nr. 1025, in het bijzonder de antwoorden op vragen 4 en 5.

4) Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2011-2012, nr. 1025, in het bijzonder de antwoorden op vragen 4 en 5.